

3. Коваленко В. В. Робота зі зверненнями громадян, які надходять до юридичної служби органів місцевого самоврядування: питання сьогодення. Європейські перспективи. 2013. № 3. С. 74–78.
4. Решота В. В. Електронна петиція як новий інструмент звернення громадян до органів публічної адміністрації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2015. Вип. 15(1). С. 91–94.
5. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон від 21 грудня 2010 року № 2818-VI. Законодавство України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>.
6. Конституція України: Закон від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Законодавство України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
7. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР. Законодавство України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>.
8. Про Порядок розгляду електронної петиції, адресованої Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2016 року № 457. Законодавство України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/249212541>.
9. Про деякі питання організації роботи з реєстрації та супроводження електронних петицій, адресованих Верховній Раді України: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 28 жовтня 2015 року № 1494. Законодавство України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1494/15-пр>.
10. Про Порядок розгляду електронної петиції, адресованої Президентові України: Указ Президента України від 28 серпня 2015 року № 523/2015 . Урядовий кур'єр. 2015. 01 вересня. № 159.
11. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція). Міжнародне право. 2012. № 2. С. 112–128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mipr_2012_2_10.
12. Про затвердження Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля: Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 18.12.2003 № 168. Офіційний вісник України. 2004. № 6. Ст. 357.
13. Комунікація змін. Народний порядок денний. Літо 2016. URL: <https://i.pinimg.com/originals/50/10/ef/5010ef1494476ec9cd2f4cd1d9e9630f.png>
14. Комунікація змін. Народний порядок денний. Літо 2016. URL : <https://www.facebook.com/ukrchanges/posts/824192527718383>.
15. Комунікація змін. Народний порядок денний. Літо 2016. URL : <https://i.pinimg.com/originals/50/10/ef/5010ef1494476ec9cd2f4cd1d9e9630f.png>.
16. Щодо обмеження імпорту, виробництва та обігу тонких поліетиленових пакетів в Україні: Петиція №41/001805-18еп. Офіційний сайт електронних петицій Кабінету Міністрів України. URL : <https://petition.kmu.gov.ua/m/Petition/View/1805>.
17. Про внесення змін до рішення Київської міської ради від 08.10.2015 № 103/2006 «Про затвердження Положення про порядок подання та розгляду електронних петицій»: Рішення Київської міської ради від 9 лютого 2017 року № 817/1821. Офіційний інтернет-сайт Київської міської ради. URL : http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/1_docki2.nsf/alldocWWW/4222E69157EC44FEC22580CD006DFFAA.
18. Назавжди заборонити законом: вирубку лісів, парків, знищення скверів та унеможливити зменшення зелених зон в м. Києві: Петиція № 2079. Сервіс електронних петицій Київської міської ради. URL : <https://petition.kyivcity.gov.ua/petition/?pid=2079>.

УДК 342.9

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ

Ю. Р. Тріпак, А. Є. Краковська

Анотація. У даній статті проаналізовано проблемні аспекти визначення віку адміністративної відповідальності неповнолітніх. Досліджено думки науковців щодо доцільності зниження віку з 16 років до 14. Також досліджено існуючі заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх та запропоновано можливі способи удосконалення системи цих заходів. Методологічною основою роботи є порівняльно-правовий метод та метод аналізу.

Ключові слова: неповнолітній, адміністративна відповідальність, адміністративна відповідальність неповнолітніх, вік, заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.

Вступ. Реалії сьогодення змушують замислитися над поведінкою такого суб'єкта права як неповнолітня особа. Суспільні процеси, що постійно перебувають в трансформації зумовлюють зміну їх поведінки. Так, держава є гуманною по відношенню до

правопорушників, особливо віком до 18 років. Однак ця гуманність не може переростати у жалість. Із урахування цього між вченими виникають суперечки щодо дієвості існуючих заходів мінімізації деліктоздатності неповнолітніх. Крім того, в адміністративному праві існує ряд заходів адміністративного впливу, які застосовуються до неповнолітніх, проте виходячи з їх змісту, постає проблема відповідності таких заходів до сутнісних ознак поведінки підлітка-правопорушника. До того ж, проблемним є питання визначеності віку адміністративної відповідальності підлітків.

Основою дослідження слугували наукові праці таких вчених як О. В. Ткаля, О. Л. Чернецьким, О. М. Ярмак, О. В. Горбач, Н. В. Лесько, В. О. Продаєвич, Р. В. Кимлик, В. Л. Ортинський, Т. І. Шанскова, Б. М. Лазарев, О. Г. Стрельченко та інші. Однак, проблематика обраної теми залишається актуальною у наукових колах, оскільки досі суперечливим є питання віку та заходів впливу, що застосовуються до цієї групи осіб.

Метою статті є наведення достатніх аргументів щодо зниження віку адміністративної відповідальності неповнолітньої особи, а також визначення можливих шляхів реформування кожного із існуючих заходів впливу на таку особу.

Виклад основного змісту. Стаття 13 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КупАП) наголошує на тому, що до осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили адміністративні правопорушення, застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 24¹ цього Кодексу [1]. Однак науковці скептично відносяться до даної норми, оскільки в ч.2 ст. 184 цього ж Кодексу передбачено наступне: «Вчинення неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за яке передбачено цим Кодексом, крім порушень, передбачених частинами третьою або четвертою статті 173⁴ цього Кодексу, – тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян». Тобто, відбувається притягнення третьої особи до відповідальності за правопорушення, яке не було нею скоєне.

Так, О. В. Алексеева зазначає, що складність проблеми полягає в тому, що адміністративна відповідальність батьків пов'язана не з юридичним фактом, а з їх сукупністю, які мають юридичне значення, тобто правопорушення виступає у вигляді фактичного складу. Такий різновид адміністративних проступків можна визначити як протиправні, винні, адміністративно карані діяння батьків або осіб, які їх замінюють, з невиконання своїх юридичних обов'язків із виховання дітей і нагляду за ними, що призвели до порушення правових норм неповнолітніми. Тому, адміністративна відповідальність зазначених суб'єктів за ч.2 та ч.3 ст.184 КупАП повинна наставати лише за наявності протиправної поведінки батьків і протиправної поведінки неповнолітньої особи [2, с. 94].

У зв'язку із вищенаведеними та іншими фактами постає питання щодо доцільності визначення мінімального віку неповнолітнього з 16 років. Думається, що законодавець припускає зниження віку, однак в Україні це досі не закріплено на нормативно-правовому рівні.

Крім того, звертаючи увагу на закордонний досвід, зазначимо, що в Німеччині притягнення до відповідальності відбувається з 14 років. Це обумовлюється тим, що особа в момент скоєння правопорушення могла усвідомлювати сутність свого діяння в силу своєї достатньої розумової та моральної зрілості. У США неповнолітня особа, що досягла 14-річного віку, відповідає за вчинене нею діяння в повному обсязі, оскільки у вказаному віці вона повністю розуміє «неправильність» свого вчинку. В свою чергу, англійське законодавство розмежує три групи неповнолітніх, до однієї з яких також відносять підлітків у віці 14 років [3, с. 167–170]. Таке зниження віку відповідальності за кордоном є достатньо дієвим, оскільки базується на реальності розуміння 14-річним вчинюваного ним діяння та його наслідків.

Більшість українських вчених-адміністративістів також дотримуються цієї думки. Так, Є. Ю. Колосовський, досліджуючи різні думки науковців щодо визначення віку адміністративної відповідальності осіб до 18 років, посилається на позицію І. Ю. Ковальчука, який вказує, що неповнолітні з 14 років повинні нести адміністративну

відповідальність, через те, що правопорушення, які ними вчиняються, характеризуються підвищеним ступенем суспільної шкоди та їх поширеністю в підлітковому середовищі [4, с.79]. Тут же Є. Ю. Колосовський наголошує на доцільності думки Я. М. Шевченка, який також пропонує встановити вік адміністративної відповідальності для неповнолітніх з 14 років, акцентуючи при цьому увагу на загальному психофізіологічному та соціальному рівні розвитку неповнолітніх і співвідношенні з нормами кримінального права, за якими відповідальність настає з 14 років [4, с. 78].

Так, у постанові Кабінету міністрів України «Про утворення Міжвідомчої координаційної ради з питань правосуддя щодо неповнолітніх» основними завданнями Міжвідомчої координаційної ради визначено вивчення, узагальнення, імплементація та сприяння використанню позитивного досвіду інших країн, зокрема європейських, під час удосконалення нормативно-правової бази з питань правосуддя щодо неповнолітніх, а також підготовка пропозицій стосовно запровадження ефективного правосуддя щодо неповнолітніх, які вчинили правопорушення, з урахуванням вікових, соціально-психологічних, психофізичних та інших особливостей їх розвитку [5].

Тому досі залишається незрозумілим, чому в адміністративному законодавстві України не врегульована дана проблема віку неповнолітніх. Варто знизити вік з 16 років до 14, оскільки така особа психічно готова і усвідомлює скоєне нею правопорушення та негативні наслідки свого діяння. До того ж, більшість правопорушень, скоєних особами до 16 років залишаються безкарними й породжують ще більше свавілля з боку підлітків. А враховуючи, що 14-річний вік фігурує у законодавстві України як найменший, то юридично вірним буде встановлення його і в адміністративному праві України.

Ще одним проблемним питанням є види заходів впливу, що застосовуються до неповнолітніх за вчинення адміністративних правопорушень. З метою мінімізації скоєння адміністративних правопорушень неповнолітніх чинним КупАП передбачено ряд таких заходів впливу, зокрема: зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого; попередження; догана або сувора догана; передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання (ст. 24¹ КупАП). Так, на думку Л. Л. Савранчук, заходи адміністративного впливу до неповнолітніх – це різновид заходів адміністративної відповідальності з боку держави на неправомірну поведінку особи та мають виховний характер, що полягає в обмеженні його особистих благ. Ознаками таких заходів є: застосовуються на основі норм адміністративного права; є засобом охорони суспільних відносин у сфері державного управління; застосовуються органами адміністративної юрисдикції лише у випадку порушення вимог адміністративно-правових норм; застосовуються лише до неповнолітніх віком від 16 до 18 років; створюють для правопорушника несприятливі юридичні наслідки, що полягають в осуді поведінки та обмеженні його особистих благ [6, с. 247].

Проте ряд вищезазначених заходів не є досконалим, а є малоефективним і застарілим. Перш за все, варто зазначити, що КупАП не дає поняття цих заходів, що створює складність у визначенні їх правової природи. Також не вказано цілей застосування таких заходів впливу до неповнолітніх, тому їх виховну мету можна зрозуміти лише аналізуючи їх зміст. У науковій літературі вже існує ґрунтовне визначення понять та цілей заходів впливу, які можна застосувати у нормах КупАП. Так, наприклад, О. Ткаля погоджується із думкою Г. Стрельченко та А. Є. Намазова, які стверджують, що попередження адміністративних правопорушень, які вчинюються неповнолітніми, є гуманним, дієвим та найбільш ефективним засобом (способом) скорочення кількості адміністративної деліктності, оскільки воно пов'язане з такими заходами з боку держави і суспільства, які спрямовані не лише на виявлення й усунення причин та умов, що сприяють правопорушенням, а й на утримування неповнолітнього від їх вчинення, припинення правопорушень та притягнення їх до відповідальності [7, с. 126].

Л. В. Шетак та С. В. Веремієнко вважають, що попередження як захід адміністративного впливу, що застосовується до неповнолітніх більш доречно назвати

застереженням. Це дозволить уникати термінологічної плутанини в ході застосування даного заходу, адже попередження – це також вид адміністративного стягнення, що передбачений п. 1 ст. 24¹ КупАП [8, с. 63].

Зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого викликає сумніви в його застосуванні, виявлені на основі його неоднозначності. Так, Л. В. Шетак та С. В. Веремієнко припускають, що тут мова йде про вибачення винуватого безпосередньо перед потерпілим, без свідків, або можна вважати, що воно передбачає вибачення через засоби масової інформації, якщо відповідна неправдива інформація була повідомлена саме через ЗМІ. Таке двозначне бачення науковців ґрунтується на відсутності вказівки на публічність в зазначеному заході [8, с. 62]. Тому, доцільним є віднесення зобов'язання попросити вибачення до додаткових, факультативних заходів, тим паче, що воно не несе в собі виховного характеру, а лише примусовий. До того ж, при здійсненні такого зобов'язання розкаяння з боку неповнолітнього може бути відсутнім, що, як наслідок, не міститиме в собі превентивної мети запобігання правопорушенню.

Щодо такого заходу впливу як догана або сувора догана, то на думку І.В. Іващенко такі заходи слід виключити зі змісту ст. 24¹ КупАП та ввести в практику дисциплінарну відповідальність для учнів закладів освіти. Ці заходи мають застосовуватися керівництвом навчального закладу [9, с. 99]. Однак така думка підлягає критиці. По-перше, такий захід адміністративного впливу слід віднести до заходів додаткового, факультативного характеру, оскільки особи віком від 16 до 18 років можуть працювати, а виключення такого заходу призведе до безкарності у разі скоєння ними правопорушень. По-друге, встановлення дисциплінарної відповідальності для учнів із уповноваженням керівництва закладу на їх застосування порушує принцип гуманності щодо неповнолітніх, оскільки ставлення такої уповноваженої особи до правопорушника буде суб'єктивним.

Останнім законодавець передбачив передачу неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання. Н. В. Лесько, досліджуючи дану проблему виокремлює у своїй роботі позицію І. П. Багаденка, який вважає недоцільним передачу неповнолітньої особи під нагляд громадської організації, оскільки в сучасних умовах добровільні засади та безоплатна ініціатива втрачають дієвість [10, с. 17]. Враховуючи малоефективність такого заходу, варто замінити його більш дієвим. Таким заходом є постановка на превентивний (профілактичний) облік в органах Національної поліції, запропонована І. В. Іщенко [9, с. 99]. Також важливою, як зазначає О. Ткаля, є думка О. Л. Чернецького, який наголошує на встановленні зобов'язання відвідувати навчальні програми правоохоронного спрямування зі встановленням днів, тривалості та часу початку і закінчення занять та на відбування громадських робіт, що полягають у виконанні правопорушником у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт [7, с. 128].

Для того аби забезпечити належне виконання неповнолітнім покладеного на нього відповідного заходу впливу, О. О. Кукшинова пропонує доповнити КупАП нормою, в якій передбачити відповідальність неповнолітнього у разі ухилення від застосування до нього заходів впливу або у випадку вчиненого ним повторного адміністративного правопорушення протягом року [11, с. 62].

У розпорядженні Кабінету міністрів України «Про схвалення Національної стратегії реформування системи юстиції щодо дітей на період до 2023 року» зазначено, що останнім часом зберігається тенденція до зменшення кількості суб'єктів, що надають соціальні послуги, зокрема послугу із соціальної профілактики. На рівні місцевого самоврядування недостатньо уваги приділяється попередженню та профілактиці правопорушень серед дітей, зокрема спостерігається відсутність ініціатив у територіальних громадах щодо розвитку профілактичних послуг для дітей та молоді з урахуванням потреб громади, стратегічного планування таких послуг, запровадження механізмів здійснення контролю та оцінки якості [12]. Тому, на думку Н. В. Лесько, слід врахувати думку І. П. Багаденка, який пропонує створення наглядових інстанцій з метою забезпечення реалізації цих заходів [10,

с. 17]. Таку позицію підтримують у наукових колах, вважаючи, що це дасть змогу швидше і ефективніше реагувати на вчинені неповнолітніми правопорушення.

Висновки. Таким чином, було проведено дослідження деяких проблем адміністративної відповідальності неповнолітніх, а саме зниження віку та покращення заходів впливу, що застосовуються до неповнолітніх. Слушним є зниження до 14 років вікового критерію особи щодо визнання її такою, що повинна понести адміністративну відповідальність, оскільки психологічний стан такої особи дозволяє їй усвідомлювати всю повноту своїх діянь й передбачати наслідки. Таке нововведення дасть змогу не залишати безкарними протиправні діяння осіб віком від 14 років. Тому, пропонуємо до ч. 1 ст. 13 КупАП внести наступні зміни: «До осіб віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили адміністративні правопорушення, застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 24¹ цього Кодексу». Також необхідно ввести в законодавство визначення поняття та цілей заходів адміністративного впливу, що застосовуються до осіб віком від 14 до 18 років. Доцільним також є змінення такого заходу впливу як попередження на застереження й встановлення його основним. Заходи зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення та догана або сувора догана віднести до заходів додаткового (факультативного) характеру. А передачу неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання замінити на постановку неповнолітнього на превентивний (профілактичний) облік в органах Національної поліції й також віднести до заходів основного характеру. Відповідно до цього необхідним є створення наглядових інстанцій з метою забезпечення реалізації цих заходів. Наслідком таких нововведень буде забезпечення належного виховного впливу підлітків та подолання девіантної поведінки з боку останніх.

Аннотація. В данной статье проанализированы проблемные аспекты определения возраста административной ответственности несовершеннолетних. Исследованы мысли ученых о целесообразности снижения возраста с 16 лет до 14. Также изучены существующие меры воздействия, применяемые к несовершеннолетним и предложены возможные способы усовершенствования системы этих мер. Методологической основой работы является сравнительно-правовой метод и метод анализа.

Ключевые слова: несовершеннолетний, административная ответственность, административная ответственность несовершеннолетних, возраст, меры воздействия.

Abstract. In this article analyzed the problem aspects of determining the age of administrative liability of minors. The researchers' opinions on the expediency of reducing the age from 16 to 14 years have been researched. The existing measures of influence on minors have also been studied and possible ways of improving the system of these measures have been proposed. The methodological basis of the work is the comparative legal method and method of analysis.

Key words: minor, administrative responsibility, administrative responsibility of minor, age, measures of influence.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. *Відомості Верховної Ради*. 1984. № 51. Ст. 1122 (Із змінами).
2. Алексеева О. В. Адміністративно-правовий статус суб'єктів адміністративної відповідальності за правопорушення неповнолітніх. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція*. 2015. № 14. С. 93–96.
3. Павловська А. А. Вік, з якого настає кримінальна відповідальність неповнолітніх (зарубіжний досвід). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2016. № 1. С. 166–174.
4. Колосовський Є. Ю. Неповнолітні – суб'єкти адміністративної відповідальності: теоретико-правовий аспект. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 7. С. 76–82.
5. Про утворення Міжвідомчої координаційної ради з питань правосуддя щодо неповнолітніх: постанова КМУ від 24.05.2017 № 357 / *Кабінет Міністрів України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/357-2017-p>.
6. Савранчук Л. Л. Відповідальність неповнолітніх за адміністративним законодавством: проблеми та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 6. С. 245–248.
7. Ткаля О. Проблеми та перспективи адміністративного впливу, що застосовується до неповнолітніх. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 8. С. 125–129.
8. Шестак Л. В., Веремієнко С. В. Особливості заходів адміністративного впливу, що застосовуються до неповнолітніх в Україні. *Актуальні проблеми юридичної науки та практики*. 2016. № 1 (2). С. 61–65.

9. Іващенко І. В. Адміністративна відповідальність як засіб ювенальної превенції. *Правова держава*. 2018. № 30. С. 97–100.

10. Лесько Н. В. Правова природа адміністративної відповідальності неповнолітніх. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2014. № 801. С. 14–18.

11. Кукшинова О. О. Особливості адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі торгівлі. *Молодий вчений*. 2015. № 3(1). С. 55–63.

12. Про схвалення Національної стратегії реформування системи юстиції щодо дітей на період до 2023 року: розпорядження КМУ від 18.12.2018 № 1027-р *Кабінет Міністрів України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1027-2018-p>.

УДК 007:324-057.177.1(73+44)«2016/2017»

DIGITAL PR-ТЕХНОЛОГІЇ У ПЕРЕДВИБОРЧИХ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ КАМПАНІЯХ США ТА ФРАНЦІЇ 2016–2017 рр.

К. А. Швець, О. М. Чальцева

Анотація. У даному дослідженні подана інформація про digital PR-технології у передвиборчих президентських кампаніях США та Франції 2016–2017 рр. про специфіку застосування нових видів PR-технологій у президентських передвиборчих кампаніях у США та Франції у 2016–2017 рр. Методологічною основою роботи є системний підхід в основі якого покладено «Теорію Комунікації Дойча», біхейвіоралістичний підхід – «Теорії магічної кулі». Також була застосована «Теорія пропаганди Гарольда Лассуелла», а також «Теорія медіазалежності». Специфіка досліджуваної теми передбачає застосування компаративного методу, а саме: бінарне пряме порівняння (за принципом максимальної схожості країн), темпоральне (синхронне) порівняння; контент-аналіз; івент-аналіз.

Ключові слова: PR-технології, digital-технології, президентські вибори, Big Data, соціальні мережі.

Актуальність обраної тематики обумовлена тим, що у зв'язку з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій кожного року digital PR-технології, ідея яких полягає у використанні соціальних мереж, різноманітних блогів та передвиборчих сайтів, стають все популярнішими в якості найбільш ефективних каналів політичної комунікації та впливу на виборців.

У даний час в Україні триває передвиборча президентська кампанія та попереду парламентська, тому аналіз застосованих digital PR-технологій у передвиборчих кампаніях США та Франції 2016–2017 рр. послугують для України певним досвідом щодо просування будь-якого іміджевого продукту у тому числі й політичного. Тому даний аналіз може бути використаний як вітчизняними кандидатами/партіями, так і аналітиками для ідентифікації інструментів передвиборчих кампаній.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що виокремлено специфіку застосування нових видів PR-технологій у президентських передвиборчих кампаніях у США та Франції у 2016–2017 рр. Систематизовано, визначено вплив PR-технологій на виборчий процес в окремих країнах (на прикладі президентських виборів у США та Франції у 2016–2017 рр.). Доведено доцільність застосування різних видів технологій у передвиборчих президентських кампаніях.

Мета дослідження: виявити специфіку застосування сучасних та традиційних PR-технологій в президентських передвиборчих кампаніях у США та Франції у 2016–2017 рр.

Предметом дослідження є PR-технології у передвиборчих президентських кампаніях у Франції та США в 2016–2017 рр.

Об'єктом дослідження виступають передвиборчі президентські кампанії у США та Франції в 2016–2017 рр.

Методи дослідження: компаративний метод, а саме: бінарне пряме порівняння (за принципом максимальної схожості країн), темпоральне (синхронне) порівняння; контент-аналіз; івент-аналіз.